

IV. ročník festivalu DALŠÍ BŘEHY – rytířská kultura

26. 4. – 1. 5. 2000

- středa 26.4.**
- 17.00 **"Kofí a pulmisić"** - p edstavení skupiny historického šermu Gryf. Historický pr vod m stem - cesta do zaslíbené zem (rytí i, muzikanti, orientální tane nice, studenti i lid obecný). Trasa: Slezská univerzita, Hláška, kostel sv. Václava **zahrada Slezské univerzity, Masarykova ul.**
 - 18.00 **Slavnostní zahájení festivalu DALŠÍ BŘEHY.** Koncert - Petr Eben: Truvéřská mše (PS Domino) a koncert st edov ké hudby (Calata Ostrava). **kostel sv. Václava**
 - 20.00 **Středověká hospoda ve vinárně U Přemka** - hraje skupina Calata **vinárna U Přemka**
- čtvrtek 27.4.**
- 17.00 **Sedmá peče** (režie Ingmar Bergman) **kino Elektra**
 - 19.30 **Dvorská kultura v epoše posledních Přemyslovců** - beseda s PhDr. Martinem Wihodou dopln ěná projekcí diapoziiv **Moravská kaple Domu um ění**
- pátek 28.4.**
- 9.00 **Merlin, Artuš, Morgana** - Malé divadlo eské Bud jovice **Loutkové divadlo**
 - 11.00
 - 18.00 **Sefardské písně** - Vladimír Merta a Jana Lewitová **Švédská kaple**
 - 20.00 **Ve er divadelních p edstavení - Merlin, Artuš, Morgana** (Malé divadlo eské Bud jovice) - **Bezhlavý rytíř** (Opal Opava) - premiéra **Loutkové divadlo**
- sobota 29.4.**
- 13.00 **Rytířský den pro děti i dospilé** - mladé Tristany i odvážné Johanky - rytířské sout ěže, hudba, divadlo, kejklí i, žonglé i, mu ičí nástroje, atrakce, ... **areál zámku Hradec nad Moravicí**
 - 20.00 **Rytířský bál** (hudba, p edtan ění a výuka st edov kých tanc ě, divadlo, galantní souboje, vyhlášení nejlepší trubadů r - chvilka poezie, hostina, všeliké p ekvapepí) **gotická restaurace Hradec nad Moravicí**
- nedle 30.4.**
- 18.00 Rytířské hry nové doby I. - **Monty Python a sv. Grál** **Classic club N. 5**
 - 20.00 Rytířské hry nové doby II. - **happeningová akce** autorské dvojice Koudela a Siostrzonek - hry, poezie, film, divadlo, hudba, ... **Classic club N. 5**
- pondlí 1.5.**
- 16.00 **Keltský koncert v klášterní zahradě** - kytarové duo **"Keltská kytara"** Michal Hromek a Ji í Ton **minoritská zahrada**
 - 17.00 **Johanka z Arku** (režie Luc Besson) **kino Elektra**
 - 19.00 **Cyrano** - Štúdio S Bratislava (Milan Lasica) - slavnostní záv r festivalu **Slezské divadlo**

26. 4. – 1. 5. 2000
Opava

Letošní Další břehy a rytířské ctnosti

Slavné dílo D myslný rytíř don Quijote de la Mancha, jež na poátku 17. století napsal Miguel de Cervantes Saavedra, bylo myšleno jako parodie na p ežilou rytířskou kulturu, na nepraktické odívání do t žkého brnění, na zálibu v rytířských turnajích, kdy na sebe najíždějí odvážlivci a tvrdě se shazovali z koškových sedel t žkými děvcami, jen pro symbolickou odměnu dámy svého srdce, která z výše balkónové balustrády milostivě shodila vítězi pouhý ozdobný šátek. Don Quijote byl nakonec k smíchu, doba se svými zámožnými výboji, cestovatelskou vášní a postupným smířením k masové industriální výrobě nemohla pát osamoceným jedincem, kteří kdysi šli jen za ideálem, cenili si v rnost a dodržování daného slova, nezištnou službu žen (asto zcela nedostupné), hrdinství a statečnost, ochranu vdov a sirotek.

Od Cervantesových dob p ešlo mnoho lepších a horších časů, rytířské brnění obdivujeme jen v muzeích a v hradních instalacích a v rnost žen je asto pro smích, vždy – jak leckde slýcháme – “v moderní době je dovoleno vše”.

Jestliže v roce 2000, kteréžto pozoruhodně vypadající datum p ímo vybízí k ohlednutí zpátky a k oživení všeho neprávem zapomenutého, po adatelé kulturního festivalu Další břehy si dali do záhlaví slovo rytířství, rytířskost, rytířské ctnosti, nejde v bec o staromilství. Cožpak v době globalizace, komputelizace a vzniku společné “světové vesnice” už nemá platit dané slovo? Ochrana slabých a obětavá služba v době skinheadského cynismu není aktuální? Má se rozšířovat jen móda nezávazného “cool sexu” bez ohledu na jedinečnost osudové lásky, kterou jsem svázán tisícerými pouty ke svému partnerovi? Šlechtí snad lovka více proplování životním úskalím i za cenu zrad, kivení páteře a podlézání, nebo masarykovská nepoddajnost a statečnost, která bez ohledu na doasné ústřky nakonec vítězí a je p íkladem i ostatním?

Ale nejde jen o “ctnosti” (pojem leckde zdiskreditovaný), festival Další břehy chce být také radostným a spontánním veselím, chce p edvést i v umění to, co souvisí s rytířstvím, chce být zábavou, povzbuzením, vytržením ze stereotypu uspokojivého života a v -bec plavbou k b ehm ještě nepoznaným, lákavým a slibujícím hojná p ekvapení. A Slezská univerzita, škola mladá, rychle se rozvíjející a otevřená všemu, co je p ínosem lovku, se op t p ípojuje k Magistrátu města Opavy, jenž je hlavním p adatelem festivalu - vždy stovky našich studentů z celé republiky vítají vše, co patří k radostem mládí. Nuže, napneme plachty a vydejme se na plavbu letošním programem, a až doplujeme, budeme se zase po celý rok t šit na následující a tradiční opavské Další břehy!

Doc. dr. Jiří Urbanec, CSc.,
prorektor Slezské univerzity

Cyranova alotria aneb jak miloval a nebyl přítom zpoznán! aneb exkluzivní interview s historickou osobností

Náš prestižní časopis vyslal své nejschopnější o ko, aby získalo cenné informace o posledním p edstavení festivalu. Od poátku však zu ivému reportérovi na pana Cyranovi cosi vadilo. Posu te sami:

Reportér: *Drahý pane Cyrano, o em bude Váš kus?*

Neustále se dívá na útvar tyčící se mezi ervenými líky.

Cyrano: *Rcete, na m j nos pro z íte neustále?*

Reportér (pomaten): *Já...*

Cyrano: *Což snad cloní mé rty a vzpíná se jak chobot sloní? K ivý je snad jako zobák sovy?*

Reportér: *Ach!*

Cyrano: *Z íte na špi ce snad na n m nádor nový?*

Reportér: *Víte...*

Cyrano: *Tedy pro váš zrak tam pozvedá se? Nejspíše, pane m j, vám p íliš velký zdá se?*

Reportér: *Ne, z ím jej malý, tak malý, nepatrný!*

Cyrano: *Kv li lži m šimrá me ! Taste! I já sv j širák odhodím v dáli, nech s grácií tam leží on! Pláš zvolna spouštím, jenž m halí, a tasím - luzný t la sklon, elegantn jak seladon.*

Reportér se svou neschopností vládnout me em skončil ještě tentýž ve er.

Milan Lasica v roli Cyrana

Druhý den se objevily ve všech no-vinách palcové titulky: Na zítřejším p edstavení se nedívejte na Cyranův nos. Vůbec nejlépe bude, když pøijdou všichni diváci vlastníci nosy jako pršáky, plochodráhy, brambůrky a kuličky.

Ze záhrobí jsme vzbudili historického Cyrana. Noví ho pro festival ztlesòuje Milan Lasica se Štúdiem S. v režii Romana Poláka. V dalších rolích se pøedstaví: Miro Noga (Kristián), Boris Farkaš (de Guiche), Anna Šišková (Roxana) a další.

Rozevřeli jsme za Vás "historickou" bibli a přepravili příběhy

O Johance z Arku

FRANCIE, léta páni 1428 (další martýrium stoleté války)

Sever Francie se pomalu stává prodlouženou páteří anglické provenience. Ve vinných sklepech v Bordeaux degustují angličtí bardi, obsluhovaní podrobenými francouzskými dívkami "všelijak zneuctěnými".

Lid ztratil svá orná a válečná pole severu, není kde zasít osivo povzbuzení. Duchovní i morální prázdnost zastírá ústa anglického dravce. Síť jeho perut sahá až k hradbám opevněného Orleans. Jakému diktátu podléhá francouzský lid v nejtemnějším období svých dějin? Může Karel VII. – tento strašpytel, usínající ve stínu biskupovy sutany, zabránit expanzi anglické rakoviny?

DOMRÉMY (msto na champagnonsko-lotrinské hranici)

V útrobných msta vyrostla Jean d'Arc – budoucí protažený boží prst vyvádějící lid z neúmyslného exodu do prázdných bojových linií... Zarputilý pes dění o "poslání" přivádí Janu na dauphinův dvůr v Chinonu. Před budoucího krále přistoupí ověnena gloriolou mýtu o lotrinské panně.

CHINON (ten, kdo není schopen utrhnout jablko v koruně, musí hledat v silnějších dlani, nebo v trávě)

Stodolní farizeové nesnesou po vzoru svých židovských předchůdců žádné falešné proroky a mudráky. Jana podstoupí examen panenství a je na ní shledáno, že není posedlá ďáblem. Jana sešikuje lid v corpus christianorum.

Válečná rétorika Panny orleánské se jeví téměř ve všech bitvách jako maximálně účinná. Sebevdom prorazí cestu až k portálu remešské katedrály. Pro další bitvy se ambiciózní vdovka nedostává posily. Tatam je podpora oltáře a trnu. U Compiègne je zajata a představena soudu, oceňována puncem kacířky. Přelíná se ujímá anglická strana. Zkorumpovaná justice ovlivněná vykalkulovanými argumenty pařížské univerzity dochází k závěru: oportet et haeres esse, a vydává Johanku svetskému rameni. Snahy informovat vatikánské celebrity o nelegitimních postupech procesu nakonec ochutnaly pouze vzduch ze zlé kobky. Devatenáctiletá Johanka podlehla kruté logice vývoje v cíli a následovala Husa na kruté hranici nespravedlnosti. Byla upálena 30. května 1431, opuštěná božími hlasy. Popel ohnivého divadla pohltila voda...

Milla Jovovich jako Johanka z Arku

Režie a scénář: Luc Besson. **Kamera:** Thierry Arbogast.

V hlavních rolích: Milla Jovovich (Johanka z Arku), John Malkovich (Karel VII.), Faye Dunaway (Jolanda z Aragonu), Dustin Hoffman (Sv. domí).

Oč zde běží?

Je čtvrté festivalové jaro - jaro "Dalších příběhů", přelomové, konec milénia, rok 2000. Tentokrát Vás chceme pozvat na malou ušlechtilou rytířskou výpravu do dávnověku - doby spanilých paní, odvážných a statečných rytířů, znamenitých trubadúrů a truverů, doby krále Artuše a rytířů kulatého stolu, doby hledání svatého grálu, doby, kdy ctí bylo držet dané slovo, doby jasných v domě hodnot a jejich obrany, doby noblesní, dle stejné a slavné, doby, jakou ji my chceme vidět, i když byla také dobou krutou, bolestnou a bezcitnou jako náš vek. Svět se mění, ale lov k příběhu. V erejšek je toliko paměť dneška a zítěk je jeho snem... Ponořme se na chvíli do snu a vyplujeme k dalším příběhům imaginace, inspirace, nových zážitků a cest k sobě i k druhým. Festival nechť je nám majákem a oporou této poetické plavby. Naší ambicí a výsňným cílem našeho snažení je slavná formule francouzského básníka Saint-Beuva: "Pro nás je nejvyšším básníkem ten, kdo ve svých dílech nejvíce podněcuje tená ovu představivost a nutí je přemýšlet, kdo nejvíce vede k tomu, aby se sám stal básníkem. Nejvyšším básníkem není ten, kdo vytvořil nejvyšší dílo; je to ten, kdo nejvíce podněcuje; ten, jemuž na první pohled není ve všem dokonale rozumět a který vám ponechává, abyste si mnohé přáli, vysvltli, prostudovali a doplnili sami." A o to zde běží...

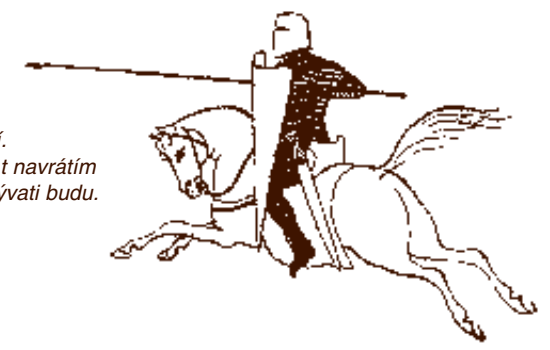

Petr Rotrekl

Mgr. Petr Rotrekl,
kulturní referent
Magistrátu msta Opavy

P. S.: In memoriam Michaela Kořínek (1953 - 1999)
"Míšo, díky za inspiraci, přátelství a ochotu vždy pomoci..."

Na Avalon já pojedu,
k nejsi n jší ze všech panen,
ke královně Argant,
jež je nejspravedlivější z víl.
Ona všechny mé rány zhojí
a lektvary léčivými t lo mé posílí.
A potom v království své se opět navrátím
a s Brity v radosti veliké já pobývati budu.

Kříž a půlměsíc

“Povídej nám jednu ze svých pohádek, Šeherezádo. Jsme plní obav. Vždy víš, naše univerzita je pouhým mláděm. Proza nám, jaké události přinese další úpln k...”

Slavnostní průvod rytířské jízdy s doprovodem

Tiše! Svévln a bez optání se vkrádáme do rozhovoru univerzitního kolegia. Přineste si hrníček z davosti, stny univerzity jsou papírové a leckteré slovo prosákne ven. Poj te a poslyšte povsti nových as .

Bylo nebylo. V proutném košíku plipl na vlnách Opavy malý chlapec. Ujala se ho vážená rodina Rotrekl a vychovala z něj bohobojného a odvážného lovka. Už od svého útlého mládí měl jediný sen – stát se rytířem. Jelikož rodiče považovali jeho nápad za pošelilý, stal se Petr magistrem.

On co později se na opačném konci země narodil chlapec podobných tužeb. Jeho jméno bylo Jan Nemeček. Od plenek snil o brnění, turnajích a slavných dámách. Bylo jen otázkou času, kdy se osudy chlapce spojí a z jejich snění se zrodí něco velkolepého – festival rytířské kultury. (Momentálně vrcholí poslední přípravou této mimořádné události.)

Fanfáry ten den budou vytrubovat slavnostní melodie už od úsvětného rána a Opava se pro tuto příležitost oblékne do slavnostního hávu. K jejím branám se přiblíží významné delegace z Turecka a Francie. To princové těchto zemí si s potěšením přivodí chystají se bojovat o přívětivost opavských dam.

Úderem sedmnácté hodiny v zahradě Slezské univerzity ohlásí kvarteto bubeníků začátek turnaje. Turecký princ Ahmed Karabennemsí nejprve předvede své fakírské umění. Získat přívětivost mužské části publiku mu pomohou hadí pohyby břišních tanečnic. Jeho evropský sok Cyprián sází na uhlazené mravy Francie. Ty budou zajisté známi odlišně od exotického výstupu jeho soupeře.

Souboj je prohlášen za nerozhodný, opavské dámy jsou rozpolceny.

Nadšení svým úspěchem smíjí se oba sokové. Nov vzniklé přátelství chtějí stvrdit v kostele sv. Václava. Na své cestě opavskými ulicemi jsou doprovázeni velkolepým průvodem mužů, žen i dětí, kteří chtějí ochutnat alespoň drobtů z majestátu šlechticů...

“Již jsem unavena. Propusťte mne, prosím, ze svých služeb. Přijítí noc má pohádka bude pokračovat...” končí Šeherezáda své vyprávění a odebere se na své lože.

Pokud chcete také Vy prožít Šeherezádin příběh, obléknete si středověký šat a vyкроtete ve středě 26. dubna na rytířské kláně, jež se odehraje v zahradě Slezské univerzity. Šermířské umění předvede skupina Gryf, která Vás nenechá neinně postávat a přiměje Vás k odvážným rytířským činům.

NE ESTI

Vyobrazení neexistující lidské zkaženosti ve Velislavově bibli (14. století) vyznívá natolik cizdně, že je nám spíše

názornou ukázkou dobového vkusu oblékání.

Keltští bardové v minoritské zahradě

Vy, paní spanilé, jež leskem krásy své a ctností dvořanů opavský zdobíte, a vy, rytířové, stateční jak lvové, ó, slyšte novinu, již Vám nyní zvoní stovati budu.

Opavo, Opavsko, v nově jsou vždy poctivým vládním slova? U jižních hradeb dva přivokají, znavení a ušmudlaní. Zdájí se býti z daleka, jejich jména cizokrajně znějí. Mor a cholera nejdou jim v patách, ba naopak oni sami ranhojí i jsou. Na rukách nesou dleka v povijanu zabalená, křiklavá novorozeata keltské kytary.

Napajedlem odpoví, nechť se jim stane zahrada řádových bratří Minorit. A Vám také.

Rozjímavou náladu vykouzlí dvojice bardů, Michal Hromek a Jiří Ton, z instrumentálních úprav a variací irských harfových témat, jejichž autorstvím proslul v první polovině 18. století legendární Turlogh O'Carolan. Tento ojedinělý muzikus, jeden z posledních svého druhu, prezentoval svůj repertoár na dvorech významných šlechticů. V Irsku se v O'Carolanových dobách angažovala škola italských barokních skladatelů (Corelli, Geminiani) udávajících ze začátku směr jeho tvorby.

Michal Hromek je tvrdým jádrem umlecké dvojice. Svou múzu nachází jak v lidových melodiích britských ostrovů, tak v moravských i českých koledích a písních. Zpočátku byl osloven keltskou kulturou. Ve svých úpravách, transkripcích, převodních i vlastních skladbách se ovšem nezávazně ani renesančních prvků loutnové hudby, folku nebo jazzu.

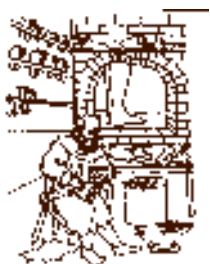
Hromek není typickým bardem s kytarou. Jeho hudba má osobitý charakter. Opavské publikum se o tom bude moci na vlastní uši přesvědčit při pondělním koncertu, kdy kytaristé předvedou skladby z Hromkových předešlých autorských alb (Keltská kytara, U lva a jedno-rožce, Folk-Baroque..., The Wild Mountain Thyme a Five Bells), v nichž je patrná zmiňovaná inspirace.

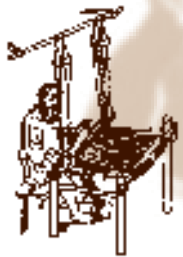
Michal Hromek (vlevo) a Jiří Ton

4 17

Ješt pár momentek ze su ta emesel, tentokrát pros-t ednictvím série dobových obrázků :

švec ve své dílně, specialista na výrobu brnů a jeho součásti

kadlec u svého poád ještě

primitivního ručního stavu výrobce ostrub

Spartakiádní rytířské hry nové doby

Vyznaeí rytířských her!

Vsta te ze židli a kesel, odpoutejte se od televizní obrazovky, odepete si pohodlí domova a vyjdete vstíc neuvitelnému dobrodružství, které na Vás čeká v neděli 30. dubna v opavském Classic klubu N 5.

Nápaditá autorská dvojice Aleš Koudela a Jiří Siostrzonek pro Vás s pomocí týmu kolem Píležitostného souboru Radovana Juhy připravila happeningovou akci spartakiádního charakteru, při které rozhodně nepijdete zkrátka. Jedná se jako vždy o populární naučný pořad z cyklu "Vstíc volbám", který názorně i teoreticky hledá a nalézá pomocí oslího mostku spojitosti mezi rytířskou kulturou a masovou kulturou dneška.

Pořad je určen především těm občanům, kteří mají pevný názor a celkem nic je nemůže ohrozit. V programu audiovizuálního pásma naleznete názorné ukázky téměř všeho. Beseda s ústředním a volba nejkrásnějšího tatínka se synem se uskuteční pouze na výslovné přání ústřednímu kurzu.

V novodobých rytířských hrách budou oceněni především ti, kteří se jaksepatří zaslouží. Jednou z podmínek může být také odvolání, který organizátoři ve vši úctě doporučí. Dostanete nejen budete v teplákové soupravě, nátláku, trenýrkách i triku. Pokud ale vlastníte cvičební sukénku, jarmilky, podvazkové pásky a obušek, máte vyhráno!!! Jejich přítomnost bude v happeningu vítaná, ne-li žádaná.

V závěru tanečního veera budou moci zhlédnout vylosování zájemce laborantku Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského z Hranic při kontrole osiva na příští rok. Po celou dobu programu se musí a bude hovořit jen a pouze o rytířské kultuře, což je pádným důvodem toho, aby pořad nebyl oprávněně stažen z festivalu Další běhy.

Ukázka z rytířského cvičení starších dorostenců s kruhy pod ošimá

neděle 30. dubna; 20.00 hodin;
Classic club N. 5

Jen tak tiše vplout

Tak tiše, bez výhrůžného cimbuří ní sy. Václav v aleji opavských domů. Dávno usnul spánkem Šípkové Růže a dlouho nepocítil ševlení pesté usobených lidí při ortodoxním obřadu. Stěda 24. dubna ale může být ardujána. Mocně se rozevrou zlenivlá křídla vstupní branky svatyn a naplní se tmeí, kdo přijdou k tiché adoraci při truvéřské mši Petra Ebena. V ní kadidla, myrhy a vonného oleje osobního ztišení každého z nás pomůže naplnit kropenku pro smolení prst chystaných k požehnání svatyn, jedinec nosti žití a snad i festivalu. V ambitu Ebenova srdce plápolá voskovice živého nadšení pro lásku. V době komunistického útlaku dobrovolně odešel do archy osobního kláštera a ve své citadele se komponováním liturgické a spirituální hudby podílel na "nelegální spiritualizaci svatyn". Obklopen apoštolskou podporou, přítomností Rosy mystiky a svatyn. V klášterní cele produktivní tvorby uchovává ve svém misálu tři živé květy, tři v nájemata odrážející se v notových záznamech jeho ordinárií a mší. Květy cesmíny voní po humanitě, pupen gladioly nabízí aroma lásky, istá lilie klade do klína pokoru. V době šedesátých let, kdy "drnkání kytary v kostele" budilo oficiální komunistické pohledy z klidného spánku ateismu, se Eben naklonil nad ošatku historie a spletl voníku stědových bylin svázaných strunou z loutny trubadúra. Přeslo tvero ročních období a z Ebenovy archy vyletla bolestná výzdná holubice - TRUVÉŘSKÁ MŠE. Její kompozice představuje kvadraturu kruhu s purpurovým stědem uprostřed. Svým uskupením je podobiznou mše svatě římskokatolické v tvekesan. Tyto rohy kvadratury (Vstup, mezizpěv, obřadování a závěr) značí tvero zastavení, kvarteto spojení a pokleknutí nevstek, jidáš a nev domých hříchů. Purpurový stěd - zářivá monstrance (část přijímání) připomíná Kristovy stanovy: "Vezm te a jezte z toho všichni, toto je moje tělo, které se za vás vydává. Toto je moje krev, která se prolévá za vás a za všechny na odpuštění hříchů. Toto je smlouva nová a věčná, to konejte na mou památku." Na vrcholu mše - jakoby na kopci zvaném Golgota zazní výhrůžné tóny flétny - dva bílé albatrosi jednoduchosti.

Dětský pěvecký sbor DOMINO

Interpretace tohoto svážního díla se zhostilo dětské pěvecké těleso DOMINO, které aktivně dýchá od r. 1993 a vzorně reprezentuje sborové umění po celé Evropě. Mimoto spolupracuje s předními osobnostmi kulturního života - s Radovanem Lukavským i Ivou Bittovou. Dirigentskou taktovku pevně drží v rukou PaedDr. Ivana Kleinová.

stěda 26. dubna; 18.00 hodin; kostel sv. Václava

INTELEKTUÁLOVÉ STĚDOVKU

Intelektuál nemí stědovku mnoho, ale apotéka, apatyka ili lékárník mezi n. patí. Býval nejen výrobcem medicín, obvykle se užíval i role diagnostika, tak jako muž na obrázku, znalecky zkoumající klientovu mo. (Evangelia ilustrovaná Janem z Opavy, 2. pol. 14. stol.)

Monty Python a sv. Grál

Je slyšet dusot koní... K hradu "p ijjždí" podivná dvojice. Zví ecí doprovod jí však schází. Co to vidí divákova z ítelnice? Legendární král Artuš se svým panošem se "ch zí ko mo" a s klapotem kokosových sko ápek blíží k hradu.

Ned lní ve er novodobých rytí ských her tak za íná. Po koberci opavského klubu íslo 5 bezradn pobíhá režisér Terry Jones a ze všech sil se snaží zorganizovat chaos, který v p edstavení zavládl. Neš astný a zlomený o ekává tragédii nejhorší. Na "place" to vypadá všelijak, jen ne dobe.

Hlavní protagonisté se zbláznili. Jakoby mávnutím kouzelného proutku zm nílí své role a známý artušovský p íb h prom nílí v obrovskou sn šku parodických scén. Zcela bez zábran p edvád jí, nejspíše po vzoru "montypython", dobrodružství Artuše a jeho rytí ské družiny p í hledání svatého Grálu.

POZOR! Vraždicí králík práv úto í. Vzniklou situaci napravuje posv - cený granát a zdi klubu se ot ásají v základech. Ne-bezpe í je zažehnáno, alespo protentokrát. Divák nez stává ušet en dlouho. Z hradu se na n j íti katalpultovaná bu ící kráva. V záloze jsou p ípravena ku ata a slabší nátury rad jí berou nohy na ramena.

Terry Jones se snaží s po-mocí šílenstvím nepostiženého kolegy Terryho Gilliama zadržet prchající obecenstvo. Nemusí! K sedadl m je p ípoutává T íhlavý rytí , který stráží jediný východ. Situaci komentuje p ítomný historický znalec. Morbidní rytí í v n m ovšem nenašli zalíbení, a tak je jeho hlava odd lena od t la.

Atmosféra v klubu za íná houstnout. Neukojené a vнадné ženy se vrhají na cudné rytí e. Ti zd šení prchají. Hra za íná být nebezpe ná, a tak je vyhlášen stupe nejvyšší pohotovosti. Na místo p ijjždí policejní v z, ale nemá opavskou poznávací zna ku. Na zadním sedadle sedí major Zeman osobn .

Režisérem filmu Monty Python a svatý Grál (1974) je Terry Jones, který vystudoval st edov kou literaturu na oxfordské univerzít a jeho historické zam ení poznamenalo v tšinu jeho film a knih. Jones se již na Oxfordu objevoval v r zných div-

adelních skupinách a v polovin 60. let za al psát scéná e pro televizní stanici BBC. V roce 1969 založil kabaretní skupinu Monty Python v Létající cirkus spolu s dalšími leny, Grahamem Chapmanem, Johnem Cleesem, Terryem Cilliamem, Ericem Idleem a Michaellem Palinem. Jejich stejnojmenný televizní po ad (Monty Python v Létající cirkus) se v letech 1969 – 1974 stal svým bláznivým a nekonvením smyslem pro humor kulturní záležitostí. Jones se na se-riálu podílel nejenom jako herec a scénárista, ale také jako autor hudby a režisér. Spole n s Terry Gilliamem režíroval film Monty Python a sv. Grál, který rozbíjí na padr artušovskou legendu.

Monty Python a svatý Grál (1974) je první z film této proslulé britské komediální skupiny, ve které se sehraná šestice komik pokusila vypráv t souvislý p íb h. Artušovské téma, pat ící k nej-d ležit íjším pílí m anglo-saské k esanské mytologie, se v jejich rukou podrobilo zdrcující zkouš-ce. Bylo natolik vznešené a vážné, že na n m bylo co shazovat a zesm š ovat. Montypythonovská skupina se p íb hu chopila podle svých zvyklostí a zcela bez zábran vytvo íla parodický nájezd na známou legendu. Ten je však zam en p edevším na vyprav ský zp sob, se kterým bývájí ona vznešená témata spojena.

Rytí ské dobrodružství bylo vzhledem k nízkorozpo toým omezením natá eno bez koní. Jejich absenci si herci vynahradili pomocí pantomimického náznaku jízdy a doprovodného klapotu kokosových sko ápek. Nedostatek ovšem dokázali obrátit ve sv j prosp ch a ve filmu jej pat í n využili k zesm š ní jednotlivých scén. Snímek sám z stal zatím "celo-ve erním ske em" na zvolené téma.

Film je promítán ve spolupráci s Asociací eských filmových klub .

Duševní hostina bude nadále pokračovat v pon kud leh ím a rozvern jším stylu. St edov kou hudbu z opa né strany mince p edstaví šestilenná Calata. V ele s Jind ichem Honzíkem prost e p ed své poslucha e bílý vyšívaný ubrus, na n jž bude klást ovoce své práce, tužeb, myšlenek, úmysl a in .

První o esávání sadu pro Calatu prob hlo na po átku 90. let, kdy sv tlo sv ta spat ilo MC **Písn výpravné, žertovné a kolední**. Nese patinu mladického nadšení, pel prvního polibku múzy a napjaté o ekávání prvního st etu s poslucha í. Druhá kazeta **Calata v podhradí** je procházkou tržíst m 16. století a p ehlídkou emesel a cech . V roce 1996 prošlo ve ejným k estem první CD **Koleda po celý rok**. Teprve tvrtý nosí obsahuje výbr písni a jako režná nit je jím provle en společ ný nám t – láska. Partnerská, synovská, bratrská, láska k dobrému moku í krásné dívce. Tedy: **Bene vale, m j se dobre, mé srdénko!**

Calata mezi své poslucha e háže ervenolící jablí ka milostných písni, na misu klade opojné hrozny zp v sladké Francie, lidové náp vy z ech a Moravy podobny jsou trnkám z babin y zahrádky a jako kulí ky t ešní kutálí se bez-starostná tvorba žák a potulných vagant . Zasedn te ke stolu a berte sv žího ovoce po libosti, p íjm te je do svých srdcí a domov jako posly dobrých zpráv našich p edk .

RYTÍ SKÉ TURNAJE

Nejoblíben jší a v Evrop nejrozší en jší druh st edov kého sportu pro pri-vilegované, rytí ský turnaj, staro esky klánie, sedání, také kolba.

Klání, to byla honosná podívaná, divadlo s mí-mo ádn nákladnou výpravou, kdy se ũ inkující í diváci navzájem osl ovali drabocenností brn ní, zbroje, kostým , kdy muži p edvád lí ženám svou bezmeznou state nost a ženy muž m svou nekone nou krásu, zatímco po adatele, feudální pánové, bled lí vyniknout skv lou organizací, bohatostí doprovodných program (od p ítomnosti kejklí a budebník po plesy), originalitou bos-tin, bujarostí pitek, vzrušujícími lovy. Každý turnaj byl p edevším velkou, n kolikadenní společ enskou událostí, které ovšem mívaly í vysokou sportovní hodnotu, byly brou na válku, ve ejnou ukázkou výsled-ke namáhavého tréninku, mírovou nábražkou všední práce rytí e, boje. Sedání se brávalo smrteln vážn , práv p í t chto brách se získávala pov st kolující pak od bradu k bradu v klepech, ale í v písniích minnesángr . V regulích turnaj se typicky st edov ce mísila ob adná galantnost se siláctvím, ba s brutalitou.

Soubor st edov ké hudby "CALATA"

st eda 26. dubna;
18.00 hodin; kostel sv. Václava;
20.00 hodin; vinárna U P emka

Pozorování světa očima milence

Miluji kapky krve na tvých rtech.
Miluji duši, každý její rys,
tvých dlouhých prstů k ehký rukopis,
miluji ticho. Miluji tvj dech.

Na úsvit ekám, ekám na dopis.
Tvě o i vidím na všech hradních zdech.
Št stí je poutník s hrbem na zádech.
Srdece je hrozen, láska jeho lis.

Vzala s mi jazyk, tak jej v sob nech.
Otev i ústa, zav i soudní spis.
Tv j klín je vlhký jako lesní mech.

Ze st edu zem roste krásný tis.
Ty pod ním navždy ležiš na zádech.
Líbám tvě o i, rty a klitoris.

Václav Studený, 33 let
Slezská univerzita v Opavě

Sonet

Však víckrát ne! Nesnadné
Ti sonet napsat ve chvíli
Vtip v tom by byl, že neznáme
Co tušit jiní musili

Poe pouze ví, jak v srdci tkví
Vzpomínky dávno poh bené
A nap esrok, a za dva dny
Mne n kdo zase uhrane!

Když v d t chci, jak jméno Tvé
Se píše na sklo okenní
Nemohu otevít o i

Když vidím jméno napsané
K idou nad klíkem od ráje
Dve e nemohu otevít.

Ji í Gregar, 26 let
Ostravská univerzita

Najdi mi v poháru světa

Prach bojiš, Smrt našlapuje lehce,
o i mrtvých, dav k nebi vztekle vzhlíží.
Kudy jít dál, když osud stezky zk říží
a života sí vyhlíží tak k ehce?

Na k ižovatce mít za pr vodce slepce,
když hlava padá a o i se klíží.
Vždy jaký to B h, jenž klidn dál shlíží,
popravte vojáka i veršotepce.

Za sebou nechat žár skal rozpraskaných plání,
špinu, ví hv zdy jen, zda ze sebe kdy smyji,
dám duši bez ceny za doušek ze tvých dlaní.

Zabil jsem víru svou, a k tryzn vlci vyjí,
láska však z stala, snad jako pouhé zdání,
najdi m v poháru, v n mž krev a slzy se slíjí.

Martin Ku a, 20 let
Masarykova univerzita v Brně

Rytířský bál

KONTRAST

Komnata spanilé paní. V místnosti existují stopy po velkém módním chaosu. Kunhuta si nenatá vlasy fénem a už v bec ne nad plamenem, ale zápasí se st edov kými rozžhavenými železky k nakrucování vlasu. Ješt se nerozhodla - aksamit nebo brokát? S živ tkem nebo bez? Zb žn nakoukne do pozvánky hrabat z Hradce. Dalekovážená paní, zavítejte na náš hrádek. Pot ebujeme oženit našeho posledního neohranabaného syna Otakara. Jm ní nemá, ale je hodný. V te, že na bále bude vybraná společnost. Slibujeme Vám, že syn Oskar si pro Vás na tane ek nep ijde. V gotickém a renesančním kole ku Vás provedu osobn. O osmém ve ejn vyhlásím výsledky poetického souboje trubadúr. Nejlepší z nich dostane se ze mého královského vep ina!! Bratránek Husajn mi posílá na dv r arabské tane nice a považte! dokonce toho... fakíra! Chystám velkolepou oh ostrojovou podívanou. Poslední ásti listu Kunhuta nerozumí. - Gotická diskotéka, k tanci hraje Dead can Dance, Rhapsody, Steeley Span, Alan Stivell a Jethro Tull.

Sobotní projekt je obrovskou kompozicí agentury Gryf, která figuruje na trhu historie a zábavy více než 12 let jak v pozici organizátor, tak v postavení aktéra. Tato organizace má na sv domí dramaturgii a režii významných rytířských svátk - Šermířský festival v Hukvaldech, Pohádkový hrad Helfštýn, Kelské slavnosti. Aktivn se podílela na natá ení Johanky z Arku Luca Bessona jako šermířská a kaskadéřská eskorta. Projekty, které agentura Gryf vytvá í, nestaví diváky pouze do role pasivních pozorovatel, ale umožň uje aktivn prožít den plný historie, romantiky a her.

St edov ké stolování

sobota 29. dubna; 20.00 hodin; zámecká gotická restaurace Hradec nad Moravicí

V rámci festivalu byla také vyhlášena básnická soutěž o nejzda tlejší milostný sonet. Ti i vít zné sonety novodobých trubadúr a truvér zde otiškujeme. Jejich auto i budou ov n ení a ocen ní na rytířském bále.

Středověká hospoda U Přemka

Ožralství jest zoumyslné nezdraví a bláznovství!

Mikuláš Da ický z Heslova

Kr ma.

Její svérázný pach a rozverný hluk.

Kdosi tlu e korbelem o st l. Víno! Další víno! volá monsigneur Rotrekl. Je zoufalý. Tla í ho b ím Další b eh -p íprava št edov ké veselice. ert aby to spral! sykne jen tak mimod k. Žertovat se nevyplácí.

V potomném kout se to í malý vír. To í se a tancuje, až je veliký jak mostecká v ž. Rotrekl hr zou omdlí. Sklání se nad ním živo íšný chlapík v zeleném frá ku a satiricky uplívuje.

Dovolte, abych se p edstavil. Mefistofeles. Mohu Vám nabídnout své diskrétní služby?

Mordyje sec mazec! To jsou snad áry baby Maggi! Ale co. Když p í mn nestojí nebesa, nepohrdnu nabídkou pekla. Vzácný pane, tíží m ... inu zlá v c. Pot ebuju, aby to tady do zít ka trochu vypadalo. St edov k a tak.

Vaši položku odbavíme.

A ... co by jako ... jaksi, ehm, cht lo peklo za tu pomoc? Jak odvd ím se náklonnosti inferna? Jsem chudý, nemám nic.

Duše, to je, Pet e, výhra.

Drsnou m nu máte tam dole !

Dobrá, vsa me se! Peklo ti klatbu promine, najdeš-li do rána v tomto hostinci alespo t icet spravedlivých.

Rotrekl pe etí slib vlastní krví a dokonáno jest!

Kr ma. (Po Mefistov rekonstrukci). Vše je najednou jiné, zajímavější.

Barmanka je šenký kou, kule ník nahradily vrhcáby.

Z erné kuchyn se linou v n jako o nejbohatší veselce. V krbu útuln praskají polena a nad plamenem se otá í pe en ; její v n plní místnost a mísí se s pachem sýra, výpary vína, se pavým potem muž a párou z va ící se polévky. Ve er i noc prob hnou ve ví ívém rejí. Sko nou i rej dováka notuje Calata. Introverti se uchylují k filmovému plátnu a sledují krátké sekvence z rytířských snímk .

Monsieur Rotrekl potají s ítá všechny ty, v jejichž o ích spat uje alespo záblesk istoty. Je spokojen. Soupiska je hotová.

Kohout Husar - erstvé ráno. P ed kr mou zastavuje divné sp ežení. Ohnivý ko ár. Petr jde Mefistovi v ústrety, v obli eji happy výraz.

Tak se pochlub, hrdino! V pekle už máš práci jistou.

Vzpamatuj se! Nevidíš ten štrúdl jmen?

Méfisto vytahuje malý, zajímavý p edm t.

Tak pohle na své kamarádí ky pod lupou pravdy.

Po chvíli op t stís ný vzduch, to í se to a tancuje

Jaká byla bilance onoho ve era? Rotrekl strávil sv j d chod po boku Lucifera.

(Ložnice manžel Rotreklových. Petr v hurónský ev probudí jeho ženu. Ta ho uklid uje. Milá ku, co se ti zdálo? Petr zpocený zbož uje p ítomnost a modlí se desatero. Vážení p íznivci festívalu! Jste mou vynikající pojistkou, jste mými akciemi na d ležitě burze dalšího osudu.)

DOBOVÉ ZNÁZORN NÍ PIVOVARNÍKA

Dobové znázorn ní pivovarníka. Asi nás bmed napadne: jakpak se vlastn ve st edov ku va ilo pivo? Technologie výroby se skládala ze dvou základních proces : p ípravy sladu a vlastního va ení piva. Slad chystali sladovníci a obykle prodávali nákladník m, to jest lidem, jimž náleželo právovárné privilegium. Slad se vyráb l z pšenice, je mene, sem tam ale i z ovsu nebo z obilí smíchaného. Sladovník obilí nejd ív namo il a rozprost el v teple, aby vzklí ilo. U vyh ívaných pecí ve sladovnách se obilí sušilo. Specialista, mle sladu, uza-

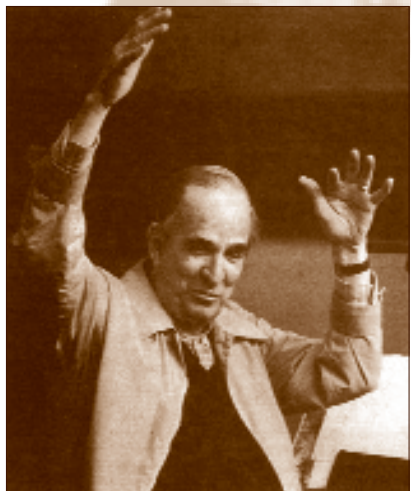
ve l první fázi p ípravy piva semletím sladu. Ve velkých pivovarských pánvích se pak slad n kolikrát p eva il a za stálého míchání vesly, h eby i kopisty se rozpustil v ídké t sto. Tento tzv. rmut se slil a nechal ustát v kádi. Následovalo krátké va ení chmele a rmutu. A pivo bylo zhruba hotovo. Ješt pot ebovalo vychladit, poté vykvasit, nato se sto ilo do sud , kde se vy e ilo. Nákladník vysta-venou várku šenkoval bu sám, anebo ji prodal kr má m.

st eda 26. dubna; 20.00 hodin; vinárna U Přemka

Bergmanova Sedmá pečeť

Nevíte, kde byste spo inuli, kde byste sv silil hlavu, když už se na zenitu rozprost el klid? Sestupte do duchovní katakomby, jejímiž spolutv rci budete v kin Elektra v úterý v 17 hodin. Truba i oznamují za átek bergmanovských rorát . Podléhejte gravitaci Bergmanovy filmové zem a inhalujte v ni tance smrti.

Bu te p ítomní procesu filosofického tápání Ingmara Bergmana v Sedmé pe etí a prožijte spolu s Maxem von Sydowem pocit absence Boha. Poj te se podílet na jeho znovuobjevení, vzk íšení i op tovném osobním zamyšlení. A už jste v roli kohokoli. Snad se Vaše sty-lizace promítne do Antonia Blocka - vyhaslého bojovníka k ížáckého tažení. Horizont Antoniova prožívání boží existence tvo í pochybnost a prožijte si sv j lkar v pád. Boží hlas mu zní bezobsažn . Nestrachujte se, budete vtažení do šachové partie. Usedá proti Vám silný a úderný soupe - nev stka Smrt v žaketu nesmlouvavosti. Antoniovy a Vaše nad je jsou mizivé. Smrt Vám tajemno neodhalí, protože jej sama nevlastní. Možná budete sanchopanzovským Jonsem, který je odleskem úšklebku lidstva p ed Bohem, fundamentem skepse. Možná se octnete na galerii, p idáte-li se po boku dobrého herce Jofa k snídani na Božím trávníku, plné láskyplného a vydatného pokrmu všerozdávající ruky. Tan ite kankán st ízlivosti a hledáte v labyrintu sebe dia- dem konfese.

Ingmar Bergman

Absorbujte povzbuzení, díky opti- mismu, odhalte karminový lesk pravdy v rodinné pohod Jofa a Mii, kte í ukážou Antoniovi smysl života v jeho plném prožití bez otázek. Bu te tazateli, malými d tmi poutnického r stu, bažícími nahlédnout na balkon Nejvyššího. Toužíte objevit, co má společného souzvuk Boha v podob neškodné rekvizity, Boha jako zv stovatele apokalyptických vizí pro flagelantské mnichy, Boha jako chrámu, svatyn našich duší. A už jste kýmkoli a necháte se zahrnout plášt m kteréhokoli filmového poutníka, nenechte si ujít finále trýznivého klání Antoniova boje. Bergman Vám na svérázné pouti nabídne sv j originální instrumentá . P edevším symboliku religiozity, jak ji sám prožil v d tství v latern magice rodinné atmosféry pod ochrannými k ídly svého otce - luterán- ského pastora. Sám svou korespondenci s Bohem uzav el pe et ním - z íkáním. Z íká se náboženském meditace, protože nikdy nedosp l k momentu absorpce ísté teologie. Boha pro Bergmana prezen- tuje nádob, která vydává to, co je do ní vloženo.

Intelektuální neklid bytostn p ítomný i v dalších dílech (Hosté ve e e Pán , Lesní jahody, Pramen panny) je nakonec veden k duchovnímu smí ení. Bergman hledá ú inný zp sob, jak nahradit civiliza- cii hmotného št stí duchovním smys- lem, chce zpochybňovat. Jak sám íká: "Dokud z biologických p í in ne-umknu, chci, aby se moje názory vyvracely. Chci být obtížný, nep íjemný, neza- dítelný. Všechno nemožné m velice láká, nemám p ece co ztratit." Kdo má nyní právo tahu...?

Šach... partie je líbezn dohrána. Rytí vstane, je mu zima. Smrt jako baronesa taktiky rozev e sv j pláš , aby jím zahalila rytí ova ramena.

Na koni páv a smrt a moruše, v sad hv zda rozlomená...

Film je zap j en ve spolupráci se Slovenským filmovým ústavem v Bratislav , Asociací slovenských filmových klub a Asociací eských filmových klub .

tvrtek 27. dubna; 17.00 hodin; kino Elektra

Ze života adolescenta

6:55 ekám dopis od milence. Seb hnu chvatn ze schod plna o ekávání. Ve schránce je uv zn no bílé št stí. Není to "ono", je to jen jakýsi leták "Od hlavy k pat rytí em". Založím ho do knížky.

7:50 Zívám a nudím se. Další nezázivná p ednáška. Nenechám leták dlouho spát. Zjiš ují, že se mi dostal do rukou poklad. Jsem zvána na Rytí ský den v Hradci nad Moravicí. Do databáze pam ti ukládám: dne 29. 4. od 13.00. Musím napsat našim a lásce, aby p ijeli.

19:00 Drahý Alfonsi!

Moc se mi stýská, dlouho jsi tu nebyl. P ije ! Projdeme spolu stezku st edov ku. Heslovit Ti sd lím podrobnosti. Hlavn p ije v as, abys stihl hlavní ceremoniál - historický pr vod šermí , kejklí , rytí a jiných st edov kých postav. Jsem moc zv davá holka, která chce vyzkoušet všechny atrakce. Rozhodn zkusím (i když jsem ženská) sout ž o nejlepšího kanonýra. Vezmi s sebou Ládíka, když tak miluje Robina Hooda - zápolí se o jeho šíp! V programu jsem našla i v ci op edené tajemství. Velkou neznámou je položka Ospalí žoldné í aneb planý poplach a Peškovy turnaj??? Ty gotické písn od Krleš už mi nenahrávej - uslyšíme je na Hradci naživo. Hlavn nevoz babí, hys- terila by ze slavnostní salvy kanon a v rytí ských p ed- staveních by se bála o životy "švarných ogar ." Vezmi hlavn d du - fakíra vid l naposledy v šesti letech! Teta R žena se ur it nacpe k Vám do auta i s jejími drobátky a bude šílen zv davá. Neboj se, mám ú innou taktiku, jak se jí zbavit. Posadíme ji na divadelní p edstavení Jak turek ku št stí p íšel a lancknecht do jámy spadl. Drobát m to asi ne-bude sta it, co? Je tu v záloze veselé p ed- stavení katovské dílny "Komedie de la morte", které pro n snad bude dostate ným mordem. Alfonsi, chápeš to? Dobové vojenské le-žení, šibenice, st edov ký

St edov ké jarmarky byly nedílnou sou ástí rytí ských slavností

trh. Vezmi prašule navíc, koupíme sta ence kvedla ku na trhu rukod lné výroby. Kone n budeš mít možnost vyzvat m k tanci!!! Nau íme se Saltatrix. Nevím, jestli stihneme šermí ské Kam ert nem že nebo ZOO Petí Hofmana. Fó o, to je jen nástin velkolepého šou! Z poslední hodiny na pitevn se omluv a p ije v pátek naložený s celou rodinou. A se na sobotu vospíme. Neboj, budeme spát odd len od našich.

Tvá Zuzana

"Rytí ský den" a "Rytí ský bál" je po ádán ve spolupráci se Správou zámku Hradce nad Moravicí a Radun .

sobota 29. dubna; 13.00 hodin; areál zámku Hradec nad Moravicí

VÝCHOVA RYTÍ

Ve výchov rytí brálo ur itou roli magické íslo sedm. V sedmi letech se chlápci na sedm rok stávali pážaty, ve trnácti na dalších sedm rok panoši, v jedenadvacetí skládali zkoušku rytí ské dosp losti. Za službou pážecí se odcbázelo z domova na knížecí dv r nebo k n k- terému v blasnému rytí í. V prvním kole výchovy si páže osvojovalo manýru - dvorné zp soby jednání, pravidla společného vystu-pování, projevy úcty a obdivu k dám , u ilo se však také v mně služb pánovi a oddanosti církvi. Už v pážecím v ku prod lval chlapec p im ený tréning fyzické zdatnosti, p ípravu pro boj, tou í klání, a prost edí mu všt povalo rytí ské p edstavy o tmosti: rytí zasv cuje život služb . Rytí je neobhroženým služebníkem Boha, ženy, pána a slabších. Rytí za všech okol- ností brání sv j rod, urážky smývá krví, me em rozhoj uje svá zboží, v bitv , a vít zně i probrané, vidí boží soud a v lí Pán . V jinošských trnácti letech páže slavnost- n obdrželo me a stalo se panošem. Následující fáze výchovy zd raz ovala bojov- nickou povahu rytí ství, tedy výcvik ve zbraní, v jízd na koni, v klání atd. Panoši se asto v novali i zp vu, budb a básnictví. Obratnost ve skládání písní a milostných verš byla p edností, a koli jinak moudrost a se t lost pat íla spíše do mnišské kutny. Panoši provázeli pána na vále ných i mírových výpravách, p i turnajích a slavnostech, starali se o pánovu zbroj, p i dvorských rituálech nosovali štíty feudál s erbovým znamením (štítonoši) apod. Když panoš dosáhl mužné zralosti, do kal se pasování.

Návrh, jak může vzniknout divadelní hra

ATTENTION, PLEASE: Nalezena cenná relikvie – hlava rytíe

Trio pionýrek v oblasti archeologie spolu s patologickým oddělením Policie ČR po dlouhém výzkumu s konečnou platností urilo, že omšelé torzo bezhlavé figury, naposledy spatřeno v ustrojení kadeta, neodlužitelně patří k anonymní hlavě nalezené v téže období v šuplíku "jakési" Ivy Peřinové.

Jak se všechno semlelo? Znavení policisté vykonávají obvyklou noční pochůzku mstem. Zajímá je neobvyklý objekt. Běžná za ním... Hrozou nedýchat. Stojí tvář v tvář Bezhlavému rytíři. Kde se tu běžeš? Jeden z dvojice senzitivních policistů dbá na morální povinnost a píše rytířovi svůj obušek, aby lépe snášel nástrahy 20. století. Jenom zkušený archeolog a restaurátor ví, že tato bludná duše potěbuje okamžitou konzervaci. Náhodou jde kolem lazebnice pětistiletí. Zoufale zvolá: "S tím mužem na opera ní sál!" Briskně povolává zdravotnický v. z Okresní nemocnice Chicago Hope. V úvodním zdravotním protokolu pacienta přijímající lékař uvádí: "Není evidentní, zdali má zraněný záchvat *deliria tremens* i se nemůže zbrchat z asového pesunu." Lékařské konsilium vyslovuje konečný verdikt. Objekt je zasažen d. evomorkou. Navíc se ocitá v psychické krizi. Neustále se ptá: "Kde je moje hlava?"

Na opavské promenádě visí plakát. P. I. království a celého rytíře k tomu tomu, kdo najde hlavu muže bez jména. Charakteristika: Zvláštní zjev.

Archeologická periodika přetřepávají problém z různých úhlů pohledu. Adaptuje se rytíř v dnešních podmínkách? Zachová si svou tvářnost?

Rytíř zhubl už o sedm kilogramů. Ani medicína tohoto století nedokáže vyléčit nemoc srdce. Rytíř se loučí s personálem a odchází trpět do ústraní. V nejtěžších chvílích zmáčkne tlačítko nejbližšího zvonku. Z balkónu vykukne Iva Peřinová. V útrokách svého bytu objevuje senzační nález. To lo znaveného rytíře a patřičně objevené v jejím šuplíku. Peřinová se ujímá celého případu. Před státními orgány dopomáhá s identifikací svého nového známého a pomůže rytíři vrátit podobu. Tím ovšem případ neskončí. Peřinová byla osobním setkáním s tímto mužem natolik zaujata, že se rozhodla celý příběh vlenit do divadelní podoby.

(Poznámka autorky: Veškeré informace v předchozím textu jsou smyšlené a podobnost s reálnými postavami je čistě náhodná. Ptáte se, proč se bezhlavý rytíř ocitl právě v Opavě? Utekl totiž ze scénáře st. edovské hry Ivy Peřinové. Skutečná hra je pochopitelně o něm jiným. Dodatek – stvořeno ve chvílích, kdy autorkám bulletinu teklo do bot.)

A te vážně ...

Vážení a milí! Doba Markéty Lazarové se vrátila. Les je pln loupeživých rytířů, hradní páni se obávají o svou existenci, zamilovaná dvojice bojuje proti pekáčkám osudu, nadpřirozené bytosti pletou hlavu smrtelníkům a po zemi bezradně pobíhá BEZHLAVÝ RYTÍŘ. Kdo spasí jeho hlavu? Kašpárek nebo Škrhola?

Bezhlavý rytíř – hra, která Vás pobaví, pohladí, potěší, probudí a pozvedne. Kombinace klasických loutek (marionet na krátkých nitech) a živých protagonistů – zpravidla sob, který si pro svou páteřní premiéru zvolil soubor OPAL (opavští amatérští loutkáři).

Jeho vznik se datuje od roku 1972 a od této doby zakusil "klání" snad se všemi druhy loutek, po jině marionetami a koněma. Ve své době se OPAL vnuje dtem, cizímu ale nejsou ani inoherní představení převážně pokleslého žánru. S loutkovými pohádkami se pravidelně účastní také celostátní představení amatérských souborů v Chrudimi.

Loutkoherecký soubor Opal

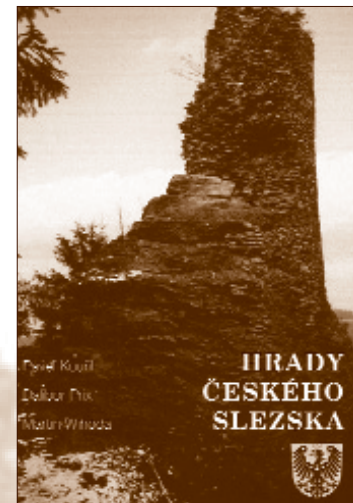
12 9

Novodobý pan Brouček

Titulní strana nové knihy "Hrady českého Slezska"

Výlety pana Broučka inspirují v našem století PhDr. Martina Wihodu. U cestovní kanceláře a Historytúr vyhrál zájezd do neprobádané krajiny středověku. O mistra jsme měli dlouho strach. Z cizokrajné divočiny poslal jedinou depeši: *Mam se dobre. Inkvizice je mi v patach. První zastávka po návratu domu je jednoznačná. Opava. Nemam se cim zivit, zkusim to jako trubadur. Snad budu pasovan na rytire. Holubice Kunhuta, která vam zpravu prinasi, je cvicena. Poslete zpet a odpovezte, zda pocitate s mym prijezdem! Ocekavam pioniry, mavatka a kaceny, zkratka privitani hodno kadeta. S Panem Bohem.* (Text prošel korekturou zkušeného lektora specializujícího se na diakritický pravopis)

Zajímá Vás heroika Wihodova výletu? Nachystali jsme pro Vás krátký úryvek (malý pamflet) textu, který nám cestovatel nahrál na diktafon před svým velkolepým odjezdem.

"Dvorská kultura byla poprvé vnímána ve 12. století v jižní Francii na dvoře Eleonory Akvitánské, manželky francouzského krále Ludvíka II. Eleonořin dvůr byl místem, kolem něhož se zrodila jemná kurtoazní poezie, která ještě dnes ohromuje svými jinotaji a finesami. Její styl se záhy zaalšíit do severníjších oblastí a na počátku 13. století pronikl do oblasti Porýní, kde proslul jako *minnesänger* především Walther von der Vogelweide.

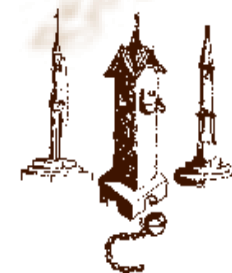
Česká země nejprve stála stranou tohoto vývoje, ale za vlády Václava I. se také v Praze začaly objevovat první německy mluvící veršotepci. Ti sice svůj rozmach prožili až za vlády jeho následovnic, Přemysla Otakara II. a Václava II., ale i přes svůj pozdní příchod jsou po zásluze oceňováni v evropské germanistice. Ovšem omezovat dvorskou kulturu jen na literární prostedí by opravdu bylo chybou.

Česká šlechta od 13. století napodobovala královský dvůr a přejímala jeho vnější formy. Objevovala se kamenná sídla, přijímala se rytířský ideál a pořádaly se turnaje a klání. Šlechta se zaala zdobit bájnými příběhy a erbovními znameními. Stranou dvorských manýr nezůstala ani excentrická ležící Opava, kde se usadili a rytířské ideály přestavovali páni z Benešova, Lublic, Medic a Fulštejnové."

Martin Wihoda přednáší obecně dějiny středověku na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V současné době dokončil s kolektivem autorů více než sedmistránkovou publikaci nazvanou *Hrady českého Slezska*. Tento mimořádný ediční projekt podává historický, architektonický a také umělecko-historický pohled na vývoj opevněných sídel v moravsko-slezském pomezí od 11. do 15. století.

PRANÝE, SLOUPY HANBY

Pranýe, středověké sloupy hanby, kterýmž byli za ve ejného posmchu p ipoutávání provinilci leb iho kalibru, t eba klevetnice, nevstky, rvá i. Železná pouta patřila k výbavě pranýe, n kdy i zvonek, svoldávající zvdavce. Tady b řišníci dostávali po šilinku pardusu,

totiž výprask. Šilink byl peníz v hodnotě třiceti malých peněz, a proto se asem stal i synonymem pro třicet ran bůlí. "Vyšoustli mu šilink", říkalo se později.

Láska má slunce mezi stehny tvými jako rybka proplovat
vlahý rákos voda t iští láska má
kohoutku noc odchází mi – ne a ještě setrvá
láska má láska má

F. G. Lorca

Sefardské písně a inspirace

Hledání ztraceného snu o Španlsku

Zaposlouchat se do písní Sefardských Židů se budeme moci v pátek 28. dubna od 18 hodin ve stylovém prostředí Švédské kaple. Tyto prostory disponují výbornou akustikou, z dobových fresek na posluha se dýchne kouzlo dávné minulosti. Průvodci ve zrcadle se stanou folkový hráč Vladimír Merta a zpěvačka Jana Lewitová, kteří nám díky interpretaci též zapomenuté hudební kultury otevrou brány minulosti "Bohem vyvoleného" židovského národa.

Přes slova Sefarad je velmi prostý. V hebrejštině tento výraz označuje "Španlsko". Když esanský král a královna Isabela usazené a loajální Židy vyhnali ze svého území ve stejném roce, kdy Kryštof Kolumbus vyplouval na svou velkou dobovatelskou výpravu. Židé si odnesli jméno své ztracené země s sebou. Po tisíciletí si v rozptýlené diasporě, sahající od Turecka po Holandsko, uchovali svůj archaický jazyk i své písně. Svou izolaci prožívali v uzavřených komunitách a v tiché moudrosti teskného osamění odráželi každé neopakovatelným způsobem podněty svého okolí.

Sefardské písně v současné době stojí na periferii posluchačského povědomí. Hledání jejich základů, cestování proti proudu staletí je mravení, téměř archeologická práce, o istná cesta ke kořenům hudby. Posluha i hudebníci se ochotně stávají soupeřníky, propadají se do jiného času, aby paradoxně nacházeli sami sebe. Opisují zpěny kruhy, kterými hlouky Sefard proudily Evropou a Blízkým Východem a hledaly marně místo spojení. Ze zajištění postavení u španlského dvora propadali až na dno zoufalství žen. A odtud pramení dvojí poloha písní: vznešená renesanční vykládaná melodie, propadající až do náku a lamentací. Stýká se tu vysoká a nízká, ostatně jako v celém osudu národa.

Sefardské písně zní exoticky, jsou i emocemi, jsou hluboce osobní. Vycházejí z bohaté tradice lidové hudby. Nesou stopy soudobé světské hudby, jsou to

Vladimír Merta a Jana Lewitová

však písně hluboce duchovní. Tato část židovské kultury, i když postrádá teoretické spisy, velmi ovlivnila vývoj hudby esanské. U Židů si písně vydobily postavení mezi nebem a zemí – prostřednictvím zpěvačky se komunitě vyjevovaly hlubší, mystické souvislosti života.

Tradice zakazovala výrobu hudebních nástrojů. Během let putování Židé používali tradiční nástroje národů, u kterých našli útočiště. Dodnes je pro nás jejich hudební doprovod velkou hádankou. Vladimír Merta ve snaze o věrné zachycení prvních zvuků i nálady písní používá "sefardskou inspiraci": rozehrávání strun kytary smyčcem, údery palci, doprovod na plechový baret, etnické píšťalky, syrské a indické perkuse, japonský šamisen... Mladá mezzosopránistka Jana Lewitová v citlivé souhře s Vladimírem Mertou, doprovázející ji stále na loutnu, kytaru, teorbu nebo brumli, vdechuje židovské hudbě duši a život. Zvou nás ke svému bohatému prostému stolu virtuozity a nabízejí ozvěny tajemného volání daleka, smutku a radosti. Chvilí se smíle, pak v okamžik vášnivě, nejastěji melancholické.

Pojďte s nimi vstoupit na cestu a hledat ztracený sen o Španlsku...

pátek 28. dubna; 18.00 hodin;
Švédská kaple

Merlin, Artuš, Morgana

Plesatí bude ucho divákovy, když zvuky všelike jeho sluchu zaladí a jasný jeho zrak na luzných pannách i spanilých mužích spojí. Herci kořovní, bardové i kejklíři zavítají až z eských Budovic, chystají se obveselit naše duše. Hej hola, neváhejte, vy všichni z urozeného rodu, šlechticové i ty, lidé sprostý a obecný, do Loutkového divadla přispěte chatou a s tajemstvím zašlých již dob se seznámiti...

*Tehdy Jezerní paní uhasila dračí žár
i padnul drak a znovu spal.
A vyvlela pára, co zahalila celý kraj.
Tak z jezera voda dračího dechu
Merlin vstal...*

Herci Malého divadla v eských Budovicích se nechali inspirovat v ní minulostí a mystickým rouchem opedeným starodávným mýtem o králi Artušovi, symbolu jednoty a královských ctností, o bájném kouzelníkovi Merlinovi i chrabrých rytířích kulatého stolu. Stvořitel scénáře a režisér v jedné osobě Michal Bartoník se nenechává svázat konvenčními interpretacemi, na křídlech fantazie se vznáší do oblak a předává tak známé téma v novém rouše, neokoukané rób zdobené nadsázkou a jemným humorem, jednoduchým úbořem vyšperkovaným neokoukanými souvislostmi.

Role Merlina, bytosti, jež je "více duch než muž, více voda než oheň, strážce draka a kouzelníka," se ujal Ivo Haman, éterická Morgana je zhmotněna Sandrou Bartoníkovou. Jako mladý král Artuš se představí Jan Jukl a tyrolské otce Morgany - Vortigena (Budiž zapomenuto jeho jméno!), svatník Lancelota, obra Gwernacha a Mordreda vzal na své statné bedra Vladimír Bichněl.

Svět mýtických pověstí je především pro sobištvo silných bojovníků a spanilých žen s bledou pleť, teritoriím víl, aródi i divých nestvůr. Nit přibývá se objeví kolem v eténka, nosné idey díla, již je touha po dobrém a statečném králi. Naléztí i zploditi muže takového charakteru není nikterak snadné. Každý smrtelník se totiž nechává unést mocí, jež se mu náhle ocitá v náruči, pod náhlým tímh nárazem se potácí, v hlavě se mu uvelebí jediná myšlenka - mít více, plnit, zabíjet, žít svou sílu. Každou prolitou kapkou

krve je však probouzen nebezpečný drak spící pod sídelním hradem...

Ve vzdušném přibývá se mísí nadpřirozené s lovitím, nechybí boj, hody, milování ani přibývá o hrdinských skutcích předků. Je jasným důkazem toho, že obliba Artušovských přibývá neutuchá a stále znova a znova se objevuje ve všech žánrech, od filmu až po literaturu.

*Minulost kouzel i máj,
zmizela i Jezerní paní,
však dál ve skále drahý drak,
dál čeká na svou krev.
Jen v lidských rukou
nyní jeho spánek leží
a to je píseň posláni,
a to je o tobě ží.*

Malé divadlo z eských Budovic v představení "Merlin, Artuš a Morgana"

Malé divadlo po itá první šediny, minulý rok totiž oslavilo přelstolletí svého založení. Pod názvem Loutková scéna malého eských Budovic se v roce 1949 jeho jedenáct let pustilo do realizace prvního představení - Míka Flíka v úpravě pro mašky. Roku 1960 přijalo název Jihoeské loutkové divadlo. Postupně rozšiřovalo soubor a po maškových se pustilo do dalších loutkových technik. Významným předlsem se stal rok 1965, kdy divadlo získalo prostor bývalého kina Oko. S příchodem do nového prostředí se optimálně název na Malé divadlo. Na počátku let devadesátých bylo do asně zrušeno, na jeho základech pak vzniklo nové divadlo.

pátek 28. dubna;
9.00, 11.00, 20.00 hodin;
Loutkové divadlo